

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poste și librării.

În România abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol Schuller, București, str. Doamnei 28, etajul I.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: librăria „Tipograful”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat „La loterie”.

Romantism și realism
în politica noastră națională.

(x) În evoluția conștiinței a ideii de naționalitate la noi, două curente, prin firea lor ostile unul altuia, se împun minții înțelegetoare. Unul este curentul ce s'ar putea boteza romantism, în accepția cea mai largă a cuvântului; celălalt este curentul ce s'ar putea numi realist, dacă nu se comite zăpăceala unui amestec al acestei noțiuni filosofice cu materialismul.

Curentul romantic, măreșă și curioasă pornire de renaștere națională, este opera marilor noștri apostoli culturali din veacul al XVIII-lea și din jumătatea întâia a veacului al XIX-lea. Pe acele vremi, conștiința națională a Românilor înviora cu putere din dogma atotstăpânitoare despre latinitatea pură a neamului nostru. Eram descendenți direcți și neprefăcuți ai Romei. Eram fii nobili ai marelui Traian, urmași de viață aleasă ai legionarilor romani. De aci se deduceau toate drepturile noastre naționale, toate aspirațiile noastre, toată mândria noastră — împreună cu un trecut pe cât de strălucit, pe atât de poetic și pe cât de poetic, pe atât de imaginat. Dogma fusese necesară atunci și a dominat neamul nostru întreg.

A urmat însă o reacțiune, care de-venise tot atât de necesară. În jumătatea a doua a secolului al XIX-lea, cugetătorii de elită ai neamului văzură unde ne poate duce apoteozarea fără măsură a unor teorii discutabile și adâncirea fanatică în caosul unui trecut neverificat încă de judecata cea dreaptă a științei istorice. Eram amenințați să uităm și prezentul și mai ales viitorul, de dragul unor povești luminoase despre un trecut întunecos. Eram ispițiți să pierdem în aceste visuri puterea conștiinței despre existența noastră reală și energia de muncă, pentru eluatarea unui viitor vrednic de noi. De aceea începuse a ni-se spune, că sîntem înainte de toate Români, iar nu Romani; că avem mai mult un viitor mare decât un trecut mare; că trebuie să muncim mai mult și să — declamăm mai puțin, dacă voim să trăim ca un neam de oameni sănătoși, plini de vigoare și hotărîți să cheltuiască energiile lui spre alte scopuri decât o fudulea upoară cu trecutul nostru poetizat peste limitele unui entuziasm național firesc.

De pe la 1870 s'a deschis lupta crâncenă între cele două curente, conflictul violent între via și între viață, între bătrâni și înbătrâniți solavi ai romantismului și între tinerii și întineriți

propovăduitori ai realismului — ca izvor de însufățire națională. De atunci lupta ține mereu. Cine ar spune, că noul curent ar fi învins pe toată linia, s'ar înșela amar. El stăpânește încă multe inimi, zăpăcește și astăzi multe minți, spulberă încă o bogăție de energii, răpindu-le de la muncă pentru a le risipi prin zarva gurii celei leene lăudătoare.

În articolele sale politice din volumul „Cuvinte adevărate”, dl. Nicolae Iorga — unul din cei mai distinși cugetători contemporani ai neamului nostru — îndreaptă ascuțitul judecății sale și asupra problemei acesteia — foarte importantă pentru cei ce o pot pătrunde. Punem aici față în față caracteristicile domniei sale despre cele două curente, pentru ca să se lumineze mințile celor îndrăgiți de poveștile bătrânilor și — ale copiilor și să se oșlească energiile bărbatilor voitori de muncă.

Temelul Antăului curent, botezat de cătră adepții lui „romanism”, era — zice dl. Iorga — „convincerea că noi sîntem un popor fără păreche, merit să strălucească, să învingă, să domine oriunde și ori-când. Eram o nație mică numai din cauza înțelepciunii noastre modeste, căci altfel ce plăuri ar fi fost prea depărtate pentru avântul cuprinzător al mărețului vultur român?” (Pag. 106).

„Veniam cu toți din Roma, și nicăirea mai bine decât în noi nu se recunoștea această împărătească mărețe. Dacă dispăruse înaintea legiunilor, Slavii nu cutezase nici-o dată să se ridice până la ambiția unei înrudiri cu poporul ales, prin țesura cărora erau îngăduiți să se strecoare, ca toți ceilalți bărbați la biruințele trecătoare ale cărora priviam zimbînd de dispreț. Din cele mai vechi timpuri avusem state organizate aproape ca ale Europei contemporane. Anumite instituții moderne noi le descoperisem, când nimeni nu se gândia la ele. Aveam pe timpul lui Mircea-Vodă o armată permanentă și un regim democratic deservit. Revoluția franceză era o palidă imitație a mișcărilor noastre țărănești. Goethe imitase pe Ienachi Văcărescu, de care se apropiaze numai de departe, ne-avînd puterile trebuitoare pentru a-i ajunge modelul.” (Pag. 106 și 107)

După această caracterizare, foarte sarcastică în formă, dar foarte justă în fond, eată cât de cuminte și cât de pozitiv fixează dl. Iorga naționalismul nostru cel adevărat, propovăduit prin noul curent realist:

„Știm ce sîntem. Un popor de neam bun, fără îndoială, dar' avînd și înrudit mai puțin strălucitoare. Sîntem aruncați departe, pe un pământ îngust, a cărui bogăție e o ispită pentru străin.

Altă dată puteam privi drept în față primejdia, pe care eram siguri a o înălțura prin sabia viteazului. Dar' vremurile s'au schimbat, și azi norocul e al popoarelor ce au numărul, bogăția și cultura, însușiri ce ne lipsesc sau pe care nu le avem cu am vol.” (Pag. 107).

„Venim dintr'un trecut greu și trăim într'un prezent de primejdie între dușmani și fără un stîngur adevărat prieten. Alina poate fi vreme de petrecut sau se iartă zăbava. La noi, trebuie lupta din fie-că clipă, necontenită muncă harnică sub armă, strângerea la un loc într'un mînușchiu, gata de jertfire, a tuturor puterilor noastre. Căci din părăsierea acestor virtuți nu rezultă pentru noi numai zăbava și confundarea în umbră, ci pierire. Alegerea a pentru noi aceasta: ori ojunem un popor model ori pierim.” (pag. 107 și 108).

„Și nu voim să pierim. Fie care din noi simțim ca o misiune sfîntă de-a împiedea aceasta, această crimă de a distruge silințele grele ale altor generații chinute și fără noroc. Căutăm pretutindeni un sprijin: în clasele ce n'au fost chemate încă la viața în lumină, la frații înstreinați, pe cari noi nu-i uităm căci pentru noi „România” nu înlocuiește România. Șarlatanii de ori ce specie, ce-și urmăresc folosul lor personal, sînt privilegiați de noi ca niște dușmani de moarte, ca niște trădători de țară și de nație.” (pag. 105)

Dl. Iorga se adresează cu ideile sale în prima linie Românilor din regat. Dar adevărurile luminoase, accentele de energie suguitoare, cari sînt cuprinse acolo, se potrivesc tot atât de bine la noi, ca și la ceilalți Români dominați de stăruință.

Cu deosebire la noi unde ar trebui să muncim pentru neam și să luptăm împotriva dușmanilor o-o stăruință care să răspundă respect și spaimă între cei ce ne vreau moarte, cuvintele admirabile ale istoricului dela București, ar trebui să răsună la sufletul fie-cărui. Ele să ne învețe a disprețui fudulia ridicolă și a prețui muncă onestă; ele să alunge cu totul dintre noi fantomele romantice, făcînd loc judecății realiste, care să fie temelia unui idealism național sănătos.

În loc să ne mai stea gîndul la serbări și la banchete pentru pomenirea existenței noastre bimilenare — preum cerea la Cluj un onorabil avocat vorbitor de-o detestabilă limbă pretins românească, — e vremea să ne reculegem forțele, să ne revizim conștiințele și să ne aruncăm în luptă bărbătească, ear' nu în chefuri și în josuri de artificii copilărești.

În loc „să mergem veseli spre prăpastia ignoranței și ruinei”, — după

expresia ortogonică a d-lui Iorga — e vremea să ne aducem aminte mai mult de datorile noastre față cu țărana română și mai puțin de datorile nefericirii Români față cu n-știu care bancă prea neguțitoare cu sîracii cari o îmbogățese....

În loc să presărim pe legionarii Romei, pe cari puțini dintre noi li cunoștem din istorie, mai bine să ocolim pe Români cunoscuți — nouș tuturor — pe obidiții satelor și pe robii cametelor orășenești.

Ear' pe dușmani să nu-i mai speriem cu ruginitile arme ale celor morți de mii de ani, ci cu puterea celor vii cari vreau să asigure neamul lor pe mii de ani înainte!

Sibiu, 28 Febr. n. 1903.

Wlassics și proletariatul inteligent. Minutul ministru decultă I. Wlassics, îngrozit de proletariatul inteligent din Ungaria și mai ales maghiar, pe care nu-l mai poate căpătu, a dat ordinațiune către profesori în care îi provoacă ca la trecerea școlarii din o clasă în alta să fie cu deosebită luare aminte la priceperea și capacitatea școlarii. Ministrul îndrumă profesorii ca pe școlarii cari sînt slabi să nu-i treacă în clase superioare, mai ales din gimnaziul inferior în cel superior și să-i sfătuescă a se dedica altor cariere. O examinare mai conștientă a elevilor le impune profesorilor.

Asupra acestei ordinațiuni vom reveni.

Contra proiectelor militare. La impulsul și poate ordinul secret al guvernărilor masele din provincie s'au pus în mișcare, ca și sub Wekerle, spre Budapesta ca să se alieze cu demonstrații de acolo. Proiectelor militare votate de parlamentul austriac Maghiarii le răspund parte cu obstrucțiune parte cu deputațiuni monstre venite din afară și cu meetinguri ținute în diferitele puncte ale țării. Până acum s'au anunțat mai multe deputațiuni, cari au să prezinte dietele adrese de protestare contra proiectelor militare. Deputațiuni din Dobrița, Cărsă-mari și din partea țării universitare din Cluj vor sosi în curînd la Budapesta. Toate și toți sînt contra Vienei, asupra căreia se face presiune pentru a se împlini postulatele cuprinse în memorandumul lui Apponyi: maghiarizarea armatei. Resista-va Austria?

Recrutarea în Austria. Oficialul „Wiener Abendpost” scrie în chestia recrutării următoarele: În urma

ordinațiunii ministrului de honvezi prin care se amîna recrutarea regulată, unele ziare au orzuit că și în Austria se va da o asfel de ordinațiune. Față de aceste treburile se observă, că chiar pentru inaugurarea acestei dispozițiuni, care lovește în interesele populațiunii, pasagiul al doilea din proiectul de apărare s'a întregit asfel, că recrutarea se permite, înrolarea de fapt, adică convocarea rezervelor pe întîi Octobrie este însă pendență de împlinirea dacă și în Ungaria se întîmplă recrutarea.

Asile de stat pentru copii părăsiți. Guvernul maghiar a elaborat statutele pentru înființarea de asile de stat pentru copii părăsiți. Preparatele pentru clădirea noilor asile, cari asemenea se vor înființa pentru înmulțirea nației maghiare, sînt terminate.

Deja în decursul acestui an se vor eldi în diferitele puncte ale țării cincisprezece asile de felul acesta și în două locuri sanatorii de copii.

Ziarele maghiare sînt încantate, că guvernul rezolvă o importantă problemă social-politică.

Austria contra postulatelor maghiare în privința armatei. Senatul austriac pertracînd și primînd în ședința sa din 26 Februarie în a doua și a treia citire proiectele militare a respins pretențiunile maghiare în privința schimbării limbii armatei comune. Ministrul conte Welsersteinb a anunțat, că voiața prea înaltă este, că armata trebuie să rămînd în vechiul ei spirit tradițional și în toate privințele are să fie comună.

Contele Schönborn asemenea a declarat, că partidul sau primește proiectele militare numai cu condițiunea, ca atât în privința comăndei supreme cât și a unității armatei, a organizării și emblemelor de pe steaguri să se susțină în toată privința nealterate. Toți oratorii căci au vorbit în chestia proiectelor s'au pronunțat în mod rezolut în contra ori-cărei schimbări a spiritului ce trebuie să domnească în armată. De aici supărarea cea mare a compatrioților noștri și protestele în contra proiectelor militare.

Din dietă. Ședința de Joi a fost lipsită de dezbaterile asupra proiectului militar, căci konsuliștii au ocupat-o cu ridicarea de gravamine pentru abuzurile săvîrșite la alegerea din cercul Coica-maghiară, unde mai ales alegătorii, ziți români, și-au dus pielea la țerg, unui

FOITA „TRIBUNEI”.

DUȘMĂNIE.

— Roman. —

6.

De V. E. M.

IV.

(Urmare).

„Uite — lupul!” strigă el arătînd spre Dăian.

Dăian însă dispăruse după arbori. S'a pornit urmărirea. Țărana, un june din Măgura, era prieten cu Nițu. Fusese și dînsul între cei cari l'au fost atăcat pe Dăian în drum. Era feciorul unui țeran cu stare din Măgura, vîr cu Nițu; îl numeau în șagă: Vulpoi.

— „Venii după mine!” strigă dînsul și o luă după dușmanul lui, care dispăruse în pădure...

Jendarmii au apucat puștile în mînă și au luat-o în fugă urmînd pe Vulpoi.

Săriau peste crengi rupte și arbori răsturnați, — peste gropi și stînci. Ear' pădurea devenea tot mai deasă. Țineau însă urma, ca niște copii buni...

Dăian algera cu desperare ca un cerb urmărit de vînători. Auzea la spatele său strigătele lui Vulpoi, și-l cuprinsese mînia, —

dar' n'avea ce face. S'a răsturnat peste un brad uscat și dînd cu mîna într-o peatră ascuțită s'a rînit la mînă.

S'a sculat însă repede și fugea cu putere îndoită, — ear' sîngele curgea din mînă lui. Pe urmă nu se mai auzeau strigătele urmăritorilor.

Vor fi pierdut urma... Se depuse la un izvor și își spălă rana, pe urmă își scoase năframuța și o legă. Cotînd apoi pe căi lăturașe a luat-o spre creasta muntelui.

Trecuseră cam două ceasuri și dînsul algera mereu.

Intrăceea Vulpoi algera mereu, și nu greșise urmele, — dar' jendarmii nu s'au putut ține de dînsul.

El însă, — purtat de ură, aprins de neînfrînată dușmănie, nici nu-l băga în seamă. Când a sosit pe o culme s'a văzut față în față cu Dăian.

Întîlnirea neașteptată în clipa aceea, cum era ostent, l'a desmetecit puțin și l'a făcut să se oprească.

— Aici ești tîlharule? — strigă dînsul și se uită împrejur să vadă: nu vin jendarmii?

Cei doi dușmani steteau față în față, — ca doi tigri, gata să se încaiere. Și jendarmii nu veneau, cu toate strigătele lui Vulpoi. Glasul lui s'a repetat în echoul depărtat, și mai mult nici un șgomot.

Vulpoi s'a hotărît îndată. A pus mîna pe cuțit și s'a apropiat de Dăian, care îl aștepta gata de luptă, tăcut, — cu ochii scînteietori.

A fost o luptă scurtă. S'au încăierat ca și prinși cu cleștele, pe urmă s'au tăvălit pe jos Dăian a scăpat cuțitul, dar cu stînga ținea de mînă lui Vulpoi. Și respirau greu, fără să grăiască nici unul.

Cu mîna dreaptă îl sugruma, ear' Vulpoi a mușcat cu furie în umărul potrivnicului său. Pe urmă simțea că respirația lui se oprește, l'a cuprins o moleșire, a scăpat cuțitul și s'a sleit, fără putere. Dăian a ridicat cuțitul, l'a avîntat și în clipa următoare sîngele lui Vulpoi l'a împrăștiat în față.

S'a ridicat apoi și aprins de focul luptei și de mînie a dat cu piciorul în corpul cald. L'a privit cu bucurie animalică până ce ochii sticloși ai lui Vulpoi s'au deschis mari, privindu-l rece, răutăcios. L'a mai lovit o dată, încît s'a rostogolit la trei pași, pe urmă a luat-o de noua fugă, fără să simtă, fără să se mai gîndească, purtat numai de dorința firească, ce o are și dobitoacul, să scape să nu cadă prins...

V.

Cam spre înșerate au sosit și jendarmii la locul luptei. Au înțeles îndată cele întem-

plate, dar' fiind seară, nu puteau urmări pe Dăian.

Au făcut un pat de crengi, au luat corpul lui Vulpoi și au plecat spre sat. În razele soarelui ce apunea, Dăian l'a văzut luându-l pe drumul mare spre Măgura...

Decamdată se simțea scăpat. În urma îngrozitoarelor întîmplări părea că nu simte mustrări, și nu mai simțea nici foamea, nici osteneala. Simțurile lui înlemniseră. Nici rău nici bine nu-l părea...

Pe urmă s'a coborît noaptea pe codru, astupînd cu un vîl des locul păcatului. Coroanele arborilor s'au împreunat par'că, închegându-se în vîlul negru al nopții.

Într'un tîrziu s'a desmetecit și Dăian.

Li era frig și foame. A făcut foc, a scormonit niște rădăcini fragede și mîncă lacom. Spre miezul nopții a răsarit luna, și dînsul nu putea să adoarmă. Creștele munților se vedeau bine, luminate de razele lunii. A lăsat focul aprins, apoi a luat-o spre vrful muntelui Merga impletindu-se, fără gînduri, fără de rinți, un drum lung poate fără întoarcere.

Nici dînsul nu știa anume, că unde merge. Departe, cît mai departe, și pe mîne dimineată să fi trecut hotarul în țeară.

Și s'a tot dus...

(Va urma).

Resumat istoric

asupra organizării armatei române în suta a XIV-a și a XV-a

DE

Căpitan Gorsky

(Urmare și fine).

Tunurile românești de lemn de oțel, cercuite cu fer, cum erau ale lui Ștefan cel Mare, ale lui Petru Ceroel, precum și altele de aramă, erau vestite pentru înțelea mișcărilor și potriveala tragerii. (Ionescu-Gion).

În bătălia dela Călugăreni, care are loc în veacul următor, două tunuri românești, minunate de bine servite, ajung pentru a risipi aripa dreaptă a armatei turcești. (U. d. M.)

Arare-ori Români au purtat războaie ofensive. Incurșunile periodice din Moldova în Muntenia și vice-versa, invasiile în Ungaria, în Polonia și peste Dunăre, aveau mai mult caracterul unor raide, făcute în vederea jafului și uneori pentru a bate căte-o cetate.

În puține rînduri, în decursul veacurilor au luat caracterul de curier.

Prin urmare, luptele mari, vestite în istorie, au mai mult caracterul de țanăv.

pentru Kossuth, alții pentru Széll. Barta Ferencz spune, că n'a mai văzut la nici o alegere astfel de abuzuri, cum a constat la cea din Ceiova. Organele administrative au egitat zile întregi pentru candidatul guvernamental, prim-pretorii Marcovics și Horvath au oprit o puterea 26 cîruiți cu alegătorii kossuthiști. Cel din urmă, făcînd atenție la ilegalitatea, ce comite, a declarat, că el își face singur legea. Agitațiunile organelor administrative le-a recunoscut chiar și ziarul liberal »Nagy-Árad« *Gabányi* spune, că a fost trimis de președintele partidului, ca să se înțeleagă românesc cu alegătorii români. Și el constată, că alegerea a fost murdară. Întrebînd pe un alegător liberal, cum poate să-și dea votul pentru un candidat, care votează pentru înmulțirea armatei, i s'a răspuns că fîclorul omului sărac mînanăcă numai la miliție carne. *Molnár* n'a fost mulțumit cu președintele alegeții. *Telegraph*, liberal, care încă a fost prezent la alegere, susține, că nu organele administrative, ci agenții kossuthiști au agitat și corupt pe alegătorii.

Vorbește apoi Széll, care dă drept funcționarilor să participe la viața politică, fără de-a agita însă. El trebuie să fie prezent, ca să împiedice disordinea. De altminteri cei ce se cred neîndreptățiți să se adreseze judecătoriei independente, care va pedepsi pe cei vinovați, fără de-a căuta, cărui partid aparțin. 20 de deputați cer apoi gîdînță secretă, în care *Holló* impută lui Széll, că în-couragează pe funcționari la comiterea de ilegalități. Széll repetă cele zise în gîdînța publică și spune, că în Ungaria-de-nord numai funcționarii cultivă »ideea«. (*Beöthy*: Eară vine cu ciuha naționalităților!). *Iusth* zice, că eară începe sistemul lui Bánffy. (*Andrássy*: Ne siliiți la aceasta!). *Rákovszky* protestează contra lui Andrássy și zice, că *tață de torța politică e îndreptățită și revoluția* (Aplauze). Vorbește de deputatul Bartal, care va fi numit în curînd comite-suprem pentru servicii făcute la alegeții. Urmează un schimb de cuvinte între Rákovszky, Rosenberg și Sándor, apoi se declară gîdînța eară de publică. *Kovács* interpelează în chestia disciplinară a ajutorului de primar din Félégyháza și după răspunsul lui Széll se închide gîdînța.

Egala îndreptățire a naționalităților din Ungaria în teorie și praxă.

Ziarul »Leipziger Neueste Nachrichten« publică cu acest titlu un articol, pe care pentru justa apreciere a stărilor dela noi îl reproducem în următoarele:

»Că ea a fost pe lângă acestea recunoscută de politicienii maghiari dela cărmă vom dovedi prin două exemple, afară de cari am mai putut înșira o mulțime. Ministrul-preșident Coloman Tisza a zis la timpul seu: »Noi vrem să nu existe în patria noastră nici o națiune privilegiată; ceea-ce contrazice legile noastre de egalitate, noi vom să delatăm«. Ministrul instrucțiunii Trefort s'a exprimat aproape mai semnificativ:

Când Turcii, ori Tătarii, năvăleau în țeară — din cauza superiorității numerice a acestora — satele și orașele din câmpie, lipsite de apărare proprie, erau părăsite ori pustiite, poporația se retrăgea în codri și în munți, ear' oștenii păzeau strîmtorile, operau pe flancurile inamicului, îl hărțuiau, îl oboseau și îi dădeau lovitura hotărîtoare, când reușeau a-l atrage pe o pozițiune aleasă de mai înainte, în care avantajele erau de partea defensivelor.

Armata dușmană odată respinsă, nu se perdea ocaziunea de-a lua ofensivă și de-a pricinui meri pierderi inamicului, în retragerea cărui, de multe ori, i-se luau înapoi toate prăzile.

Astăzi, chiar, nu s'ar pută prescrie proceduri mai bune, conform prin-cipiilor de tactică modernă.

Istoria este plină de exemple de-a-semenea natură, care dovedesc că capli oștirilor noastre aveau cunoștințe nume-roase și variate asupra conducerii ope-rațiunilor și că întrebuintarea prin-cipiilor era conformă situațiunii și terenul-ui, de vreme ce-i conducea la isbîndă.

Din studiul istoriei Românilor re-lasă, că în nenumărate războaie, purtate cu toate națiunile vecine, rare sînt ca-surile cînd oșpetenile de seamă ale oștirii n'au știut să-și facă cu pricepere datoria.

Defensiva — ofensivă, astfel pre-cum o preconizează tratatele de tactică modernă, amenințările pe flancuri, tăie-

»Pe astfel de teritorii, unde poporați-u-ne e mică, nici-o dată nu se vor pută forma state după principii naționale, Sârbi, Români, Germani, Slovaci, Ru-tenii conducă-și afacerile municipale în limba lor proprie, folosesc în școalele lor limba, care le place«. Ce lucru mai bun am pută do i decât ceea-ce se re-cunoște aici atât de solemn. Dar' să vedem cum stau lucrurile de fapt astăzi. În zina premergătoare procesului al doilea al lui Arthur Korn foșia maghiară din Se-ghedin scria într'un apel către jurați: »D-nii jurați trebuie să înțeleagă, că ei nu împlinesc numai o funcțiune judecătorească, ci că sînt chemați în unele cli-pite a face politică națională maghiară«. Procurorul de stat a accentuat în vor-birea sa de acuză contra lui Korn, că în urma agitațiunii acestuia se abat și țărani bînațeni împotriva maghiarizării sistematice a școalelor germane.

După părerea ziarului »L. N. N.« procurorul n'a auzit nici cînd ceva de »Legea despre egala îndreptățire a naționalităților«, nici cînd ceva despre promisiunile solemne ale guvernului, nici de-ale lui Tisza și Trefort.

Articolul vorbește apoi, cum a ajuns maghiarismul în cursul vremu-rilor la o preponderanță politică așa de mare și continuă:

»Să amintim numai cîte ceva. La crearea codului penal în 1877 i-au luat cu lingușiri pe cei ce se opuneau să vo-teze §. 172, »paragraful agitațiunii«, de-venit acum așa de faimos, care for-mează acum pretextul pentru toate pro-cesele ne mai pomenite contra redac-to-rilor germani. »Paragraful«, se zicea atunci dela masa guvernului, »oprește numai agitația fătîie, dar' nu cuvîntul liber, cugetarea liberă, discuțiunea li-beră a opiniunilor, libertatea presei«. Și azi? A venit legea despre curțile cu jurați, care face pendent dreptul de-a funcționa ca jurat dela cunoștința limbii maghiare cu graful și în scris. Prin aceasta au fost excluși toți din școalele de jurați, afară de Maghiari și tran-sfugi, și s'au creat tribunale, la cari abia mai era necesară o prelucrare cu plan din partea presei și a procurorului, ca să le îndepună față de oamenii, cari s'ar fi fost făcut vinovați față de na-ționalitatea maghiară.

Atunci a venit legea pentru schim-barea numelor de localități, care în mod plausibil a provocat atîta resens la Ger-manii din Ungaria. Ultimele eveni-mente în Ungaria s'au putut executa în urma confederației Ungariei cu Austria. »Leipziger Neueste Nachr.« încheie cu vorbele următoare:

»Această alianță se nu des oare gu-vernului nostru dreptul, ba chiar să-i impună datorința ca să facă aranjament pe cale prietenească?... Sub Bismarck lumea era de această părere, și preum știm, avea succes.

»Dacă guvernul nostru ar fi spus cu luni de zile înainte de aceasta un cuvînt de avertisire, atunci poate că în Ungaria nu s'ar fi întîmplat unele din ca-surile din urmă spre binele Ger-manilor de acolo și al Maghiarilor.

rea liniilor de retragere, apărarea defi-leurilor și surprinderile, nu sînt singu-rele operațiuni cunoscute de marii că-pitani ai oștirilor române.

Cînd împrejurările i-au silii, ei au dat și lupte în câmp deschis. N. Băl-cescu ne spune, că în asemenea ca-suri, dispozitivul trupelor era de obicei cel următor: la centru infanteria compusă din dorobanți, lefegii, vînători și sei-meni; la aripa dreaptă călărații, sârăceii și scutelnicii; ear' la aripa stîngă roșii de țeară, cazaoci și haiducii. Din aceste lupte ei au știut să iasă victorioși, prin-ter'o judicioasă întrebuintare a terenului sprîjinindu-și flancurile, așezându-se înapoia unui obstacol, creînd adăposturi artificiale, eșecutînd contra-atacuri și luînd ofensiva la timp.

Toate aceste dovedesc ochiul mi-litar și oportunitatea acțiunii — ceea ce formează caracteristica geniului.

Eată ceea-ce avem de zis cu privire la veacurile XIV și XV, intru ce pri-vește organizarea armatelor.

Concluziunea este că: noi ofierii, mai cu seamă, nu trebuie să neglijăm ori să desconsiderăm trecutul nostru istoric, ci să-l economim cu încredere, pentru a scoate dintr'însul un nou le-ovor de mîndrie națională și un nou în-demn pentru încredere, ce trebuie să avem în viitor.

Jubileul Teatrului-Național din București.

În mijlocul unei năpădări destul de caracteristice a publicului, înțit și cel mai mare așezămînt de artă dram-atică al românimii și-a serbat la 25 Fe-bruarie n., aniversarea de 50 ani dela fondarea sa. Influența culturală a tea-trelor naționale a fost enormă la popo-rele din apus; la noi, ori cît de mo-deste au putut fi cadrele activității dra-matice și ori-cît de sfoase pornirile în-cepului, Teatrul Național, cu artiștii și cu scriitorii săi, este una din forțele ma-gice cari ne-au îndrumat pe căile renaș-terii naționale. Și dacă în vremile din urmă, un duh ușurel și cosmopolit și a făcut adese ori capriciile pe scena ridi-cată de apostolii culturii românești, — acum, în ziua sîrbătorească a jubi-leului, se cuvenia să uităm trecutul neplăcut de ieri pentru gloriosul trecut de acum cîteva decenii. Se cuvenia să inundăm sala teatrului cu dragoste și cu jertfa noastră — învoare de credință și de curaj pentru preoții de astăzi ai Thaliei române.

Reprezentăția de gală a fost oca-rată cu prezența M. M. L. Regelui și Reginei, a căror intrare a fost primită cu platete și cu bucurie solemnă: sim-țiau toți că Suveranii asistă iarăși la comemorarea unui triumf al țării noastre, la aniversarea zilei scumpe, cînd ne am deslășit din robia unei vieți lip-site de emoțiile nobile ale artei, și-am proclamat viața și independența scenei românești.

Programul, întocmit de către Direc-țiune cu bună inspirație, s'a prezentat foarte variat și potrivit cu însemnătatea momentului: un frumos act tablou da-rit penei iscusite a d-lui Olănescu-Așcanic, vodevilul aproape uitat al lui Costache Negruzzi, »Cărlanti«, actul I. din »Noaptea furtunoasă« și actul II din »Fântâna Blanduziei«.

Serbara se deschide printr'un avîntat prolog în versuri asupra menirei teatrului, zis de d-nii C. Nottare, V. Leonescu, V. Toneanu și d-na Ar. Romanescu. Se ridică apoi cortina a doua și ea prin farmec ne găsim în fața unui admirabil tablou, în al cărui cadru vedem o figurație deosebită mai splende, cari s'au înfățișat vre-odată pe scena Tea-trului-Național: evocarea gloriilor re-cutului de 50 ani împreună cu toți acei, cari au sacrificat talent și muncă pentru arta dramatică română. În fund de tot, pe planul al treilea, resare figura lui Vodă Știrbei, înconjurat de Domnița, de I. Cămpineanu și de curteni; mai jos, în al doilea plan, autorii și critii li Aleo-sandri, Heliade, I. Ghica, C. A. Rosetti, Oscar Boliaș, Odobescu, Șfinx, Veleșcu etc.; în al treilea plan, de amîndorî părțile, toți artiștii și artiștele cari au ilustrat scena în cei 50 ani: Millo, Iulian, Pascaly, Manolescu, Frosă Sarandi, Frosă Pascaly, etc.

În cuvintele dulci ale unor versuri elegante, amintirea și rolurile celor mei de seamă sunt evocate cu putere și imaginea lor apare duioasă, iar meritele lor se întipăresc iarăși, după atîția ani, minții acelor bătrîni spectatori, cari se zăresc ici-colo în staturii, lăcrimînd....

Au fost mișcătoare versurile, prin cari cele patru mîndri ale teatrului în-vocară figurile lui Pascaly, Millo, Iulian și Manolescu. Această manifestăție înăl-țătoare se repetă la fiecare din acești lu-ciferi ai artei dramatice românești: pu-blicul izbucni în aplauze furtunoase, ca dovadă căt de adînc s'au imprimat în sufletele noastre imaginile marilor ar-tiști, cari pe laurii nemuririi își dorm acum odihna cea de veac...

Dacă d-lui Olănescu a știut țese cu măiestrie trecutul teatrului în versuri curgătoare, artiștii — fără deosebire — au reprezentat foarte bine rolurile lor în figurație, ear' d-na Romanescu, d. d. Nottare, Leonescu și Toneanu ne-au ră-pit cu demnitatea și solemnitatea jocu-lui lor. Un singur lucru putea lipsi: apelurile prea directe la concursul pu-blicului, căci ele ne învoiau brusc re-litatea searbădă, tresîndu-ne din visul ferie unde vedeam planînd spiritele neuităților fondatori și apostoli ai tea-trului...

Interpreți și autor au fost aplau-dați cu voioșie și chemați de repeți-te ori la rampă; M. M. L. Regele și Re-gina se arătau foarte satisfăcuți.

»Cărlanti« lui Costache Negruzzi, naiva și dragălașa inspirație a unei muze, care nu și-ar mai găsi astăzi nici post

nici herfă, a fost jucată cu un brio excelent de către d. d. Soreanu, Toneanu Liciu și de d-nele Ciucurescu și Ionașcu. Mai ales d. Toneanu și d-na Ciucurescu au fost deserviriți. — În »Noaptea Fur-tunoasă«, d-nii Brezeanu și I. Petrescu au fost, de sine înțeles, admirabili în creațiunile lor clasice. Publicul i-a aplau-dat cu frenetie, Suveranii s'au amuzat mult de hazul și al buoșilor și al ar-tiștilor și au urmărit cu interes jocul aplaudînd adese ori. La sfîrșitul actu-lui din »Noaptea Furtunoasă«, autorul a fost acolam cu entuziasm și chemat de vre-o 10 ori la rampă, însă d. Ca-ragiale nu era de față și publicul a tre-buit să renunțe a-și arăta iubirea față cu marele scriitor »Fântâna Blanduziei« cu majestoasele versuri ale lui Alexan-dri, a risipit hazul provocat de Nae Ipin-gescu și ne-a ridicat eară în sfera unei dispoziții sufleteghi solemne. D-nii Not-tare, Leonescu, Titi Gheorghiu și cea-lalți și-au interpretat excelent rolurile; d-l Nottare cu jocul »deserviriți a fost un adevărat Horațiu, elegant și distins. M. S. Regina, care i-a văzut pe Alexan-dri de atîtea ori în culmea inspirației sale, părea adînc mișcată, cînd Hora-țiu declama poesia sa intraripată despre glorie și nemurire.

Între acte orchestra a debutat foarte bine cu Uvertura din »Fata Plăpămă-resei« (de d-l Ioan Wachmann), cu Uver-tura pe arii naționale (de d-l Flechten-macher) și cu amintiri de peste Olt (de d-l Elinescu). Inspirația fericită a direc-țiunii de-a da și muzicii din această seară un caracter pur național, a con-tribuit și ea la buna reușită a represen-tației. Să fie succesul dela 25 Febr. n. într'un ceas cu noroc, pentru a doua jumătate de veac, în care intră teatrul. Ioan Scurtu.

Din România.

Aniversarea liberării Vidinului.

Municipalitatea din Vidin a sîrbat-ieri, 25 Februarie, a 25-a aniversare a liberării Vidinului. Cum se știe că Vi-dinul s'a predat armatei române și că comandantul glorios, căreia i s'au remis cheile cetății, a fost d-l general Manu. Primarul Vidinului, Galaloff, a trimis acestui brav oficer următoarea caldă telegramă:

Domnului general George Manu.

București.

Excelență, cu ocazia aniversării a 25 de ani dela eliberarea Vidinu-lui, s'a oficiat azi un serviciu reli-gios pentru ilustrul general Manu, cunoscut pentru eliberarea noastră, pentru prelungirea zilelor fericite ale M. S. Regelui Carol și ale tutu-ror acolora, cari trăsesă și au luat parte la lupta de lângă Sîmărdan.

Locuitorii Vidinului își aduc aminte cu entuziasm de victoriile glorioase ale armatei române și m'au însărcinat să exprim sentimen-tele lor de recunoștință către dum-neavoastră și către întreg poporul românesc. Primar Galaloff.

La această telegramă atîngătoare domnul general Manu a răspuns următoarele:

Domnului Galaloff, primar.

VIDIN.

Primesc acum telegrama d-v. prin care îmi faceți onoarea de a-mi comunica cum că ați celebrat ieri, printr'un serviciu divin, a 25 a aniversare a liberării Vidinului. Am regretat că n'am putut veni să asist în persoană la această ceremonie Binevoiiți, vă rog, domnule primar, a primi vîile mele mulțumiri pentru cuvintele măgulitoare conținute în telegrama d-voastră, pe care nu voiui lipsi de a aduce la cunoștința Maj. Sale Regelui și a ministrului nostru de războiu.

Toți Românii sînt fericii de relațiunile amicale stabilite între Bulgaria și România.

General George Manu.

Această telegramă, care întărește dovezile de bună vecinătate între regatul român și principatul vecin, a fost co-municată, azi de către d-l general Manu M. Sa Regelui în audiența ce a solicitat precum și d-lui ministru de războiu ca să aducă la cunoștința armatei expresiunea recunoștinței poporului bulgar.

Veteranii războiului din 1877.

La prima întrunire ținută în ziua de 2 Februarie v. veteranii războiului din 1877, domiciliați în capitală, au

ales comitet de acțiune spre a lucra în interesul soartei lor.

Spre a se comunica rezultatul ac-tivității sale și spre a decide asupra măsurilor ce s'a găsit de cuvîntă a se lua în apărarea intereselor lor, veteranii au convocat o întrunire publică pentru ziua de 16 Febr.

O conferență.

Di Const. Disescu, fost ministru, va ține Luni 17 c., orele 9 jum., la Ateneu, o conferență despre Bizanțul și influența sa asupra României, în bene-ficiul societății Obolul.

A. S. R. principesa Maria a făgă-duit să asiste la această sîrbare literară.

Revista esternă.

Peninsula-Balcenică.

Nota austro-rusă preocupă întreaga presă. După »Messagerul Imperiului« din »Petersburg«, ea a fost un înțelept aver-tisment dat statelor slave din Balcani, ca să stea liniștite și a lăsa toată grija pe seama Puterilor mari. Vrednică de observat este înștiințarea, că consuli din Macedonia vor fi însărcinați să supra-vegheze fidelă aplicare a reformelor.

Concluziunea notei austro-ruse zice, că statele balcanice, făcute independente cu sacrificii de către Rusia, trebuie să aibă încredere în continua îngrijire a Rusiei pentru trebuințele lor și în pu-ternicia ei protecțiune pentru interesele materiale și morale ale creștinilor, căci nu trebuie să uite aceste state, că Rusia n'ar vîrsa nici o picătură de sînge dacă ele ar voi să schimbe status quo în Bal-cani prin mijloace violente și revolu-ționare.

Correspondentul din Sofia al ziaru-lui englez »Standard« a telegrafat, că e autorizat să declare, că Bulgaria aprobă proiectul de reforme austro rus, însă nu crede, că reformele vor fi aplicate.

Ele au produs în Bulgaria o imensă desiluzie.

Șefii comitetelor revoluționare sînt hotărîți să continue lupta și situațiunea va deveni mai gravă ca până acum.

»Male Novine« din Belgrad în-deamnă pe creștinii din Macedonia să aștepte rezultatul aplicării reformelor propuse de acele două Puteri, Rusia și Austria, înainte de-a lua niscăi va ho-tărîri.

Inspector general al vilaetelor Mo-nastir, Uskub și Salonik se zice, că va fi Hilmi-Pașa, șef al comisiunii turcești de reforme.

Marele vizir, în semn, că vrea să favorizeze de o potrivă toate național-i-tățile, a acordat și Românilor dreptul să-și poată trimite fii în școalele mixte de preparațiune, care se înființază acum în vilaetele europene ale Turciei.

La Letschani, a fost o întrunire de 6000 de Albanezi, cari au protestat con-tra reformelor.

Albanezii, cari au ocupat orașul Ipek, s'au retras, după-ce au făcut mai multe omoruri. Au trimis o telegramă Sultanului, anunțându-l, că dacă va acorda reforme, va lupta contra armatei imperiale. Funcționarii dela poștă refu-zînd să expedieze depeșă, au fost ame-nințați, că vor fi împușcați, dacă nu vor expedia gratis depeșă. În urma ace-stor amenințări, funcționarii s'au supus.

Șeful albanez, Salio Bin Ali, par-tisanul lui Issa Boljatintz, a fost are-stat la Pristina și trimis în exiliu, la Smirna.

Sultanul va trimite în Albania trupe nume-roase, ca să înăbușească ori-ce rîe-coală. De asemenea proiectează să se scape de garda sa albaneză și s'o în-locească cu două regimente de husari.

După o telegramă primită din Con-stantinopol de »Berliner Tagblatt«, acolo se pregătesc de campanie. Guvernatorii generali au fost avizați să adune toți banii și să-i trimită la centru ca fond de războiu. Până acum au intrat peste 5 milioane de piaștri. S'au început for-marea a două regimente de cavalerie, compuse mai ales de bazi-bozuci. Dislo-cările la granița de nord a Turciei se continuă.

Știri mărunte.

Ministrul de războiu al Greciei a depu-s mai multe proiecte de legi relative la reorgani-zarea armatei. Darata serviciului militar a fost redusă la 16 luni. În fiecare an trebuie să fie prezenți sub drapel un număr de 36,000 oameni.

Chamberlain a plecat din Africa. Înainte de imbarcare a declarat, ca cele esperiate îl îndreptătesc de a fi optimist.

În China amenință să izbucnească în primăvară revolte mai mari de cum au fost cele din 1901. Cel puțin așa spune „Noviorat” din Petersburg. Agitația o conduce Japonia.

Serate de-ale meseriașilor români.

Sibiu, 27 Febr. n. 1903.

Losinea zilei de ieri, „la gedința literară a meseriașilor români”, era purtată din gură în gură. Ea a străbătut și la urechile mele, care oaspe fiind în Sibiu, bucurându-mă de a asista la această „școală”, la care elevii bătrâni și tineri vin cu dragă inimă și cu plăcere și atenție urmăresc prestațiunile tinerelor mlađițe, chemate a forma cu timpul tot atâția stilpi ai neamului.

Erau orele 7½, seara, când mi-am făcut intrarea în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, căoi de aceasta este vorba. Sălele Reuniunii, destul de spațioase, gazeau de mulțimea oaspeților adunați. La intrare mi-au ieșit privirea mulțimile de sentințe, tipărite pe tăblițe ținute la părete, care de care mai pline de învățătură și de norme pentru viață. Două mari și frumoase icoane ale mamei Domnului, lucrate în ulei, ținute deasupra lăditei pentru cruceri, pe cari participanții îi depun, drept taxă de intrare în pālăria notarului I. Apolzan, care apoi îi introduce în lădița, ce aduce și ea câte 2—6 cor. lunar în favorul fondului văduvelor și orfanilor. Aceste icoane, mai ales, că deasupra lor se găsește un mare și frumos candelabru, ce se aprinde și aruncă razele sale tainice la toate gedințele literare, par a mă fi transportat într-o casă de rugăciune. Între acestea la locuri de frunte se găsesc frumoasele portrete ale binefăcătorilor neamului: Marele Șaguna, metropolită Mețianu, și Dr. Mihail, episcopul Popsa, nemuritorul Nicolae Cristea și Andronic și alții. Până la deschiderea gedinței, biblioteca din Bratuș primă cărți și estrada cărți din bibliotecă, ca dovadă, că cei grupați în jurul Reuniunii, însetați de învățătură, din biblioteca ei își câștigă hrana sufletească. A descrie deci toate impresiile câștigate în Reuniune, îmi este preste puțină.

La orele 8 și un pătrar, pe când în sală nu ar mai fi putut încăpea nimeni, la rugarea prezidentului Victor Tordășanu notarul Reuniunii domnul I. Apolzan cu voce sonoră și respectuos cetește sumarul gedințelor administrative. Adăncă și emoționantă a fost pentru noi, onoarea din urmă, ce Reuniunea a dat membrilor ei reposesați, mulțumirea Dr. D. P. Barcian și Demetriu Mitoc, acest din urmă fost membru în comitet. Mult mi-a convenit, cum Reuniunea înfulește și la oarecări afaceri, ce privește persoanele legate într-un fel sau în altul de ea. Aici scoț la iveală panegiricul ținut de prezident asupra vrednicilor neuitați Dr. D. P. Barcian, unul din povățuitorii și binefăcătorii Reuniunii, care mai că nu putea să-și arete în mod mai demn recunoștința față de decedatul, de cât prin crearea fondului Dr. D. F. Barcian, merit a ajuta sodalii (calfele) lipsiți de lucru.

Măreția serbării a fost mult ridicată prin corul clericilor seminariști, condus de dl A. Bena, care ne-a făcut plăcută surprindere prin executarea strofelor ocazionale „Măreții și plugarii”, datorite distinșului profesor-poet Andrei Băresan din Brașov, dedicată marelui ex-poziții industriale, strofe a căror compoziție musicală a eșit din penaa neobositului director H. Kirchner. Toți câți am asistat la concertul celor 5 reuniuni, închinat expoziției, par că ne găsim din nou în teatrul orășenesc. Sfârșite binemeritatele aplauze la adresa poetului, la compozitorului și la coriștilor, so dalul măsar dl Iac. Cărușu ne redă frumos poezia „Mirele și mireasa” de Const. Morariu. Micuța școală Ana Sinu cu ton respectuos ne enarează poezia „Fata moșului și împăratul”. Din sentimentele, ce ni le-a produs povestea, ne-am înălțat eargă în sferă ideală prin compoziția „De când mândra m'a lăsat”, a nemuritorului nostru muzician G. Dime, cântată de tot frumos de corul dl Bena. Tractatul „Prietenia adevărată”, tradus din nemțește de dl Apolzan și având de dl Nic. Neagos, sodal oroiu, având de sulet întâmplările și miseriile, prin cari au trecut doi sodali, unul faur și altul oroiu, în călătoriile lor prin țări străine, ne-au readus eargă la

neajunsurile, ce zilnic urmăresc pe unii din meseriașii noștri, nu odată așiași la „sutorare reciprocă”.

Sodalul pantofar Vasile Dimitriu, la început cu frigurile scenei, mai în urmă însă luându-și curajul reerut, ne-a predat destul de bine poezia „Sunet” de Eminescu. Un ce nou și cu atât mai plăcut a fost pentru noi, când violonistul dl Constantin, cleric, acompaniat de dl Bena, la pian, a executat cu artă și dibăcie neîntrecută bucată „Steluța”, ce a stors admirațiunea noastră. Neîntreruptelor aplauze a răspuns dl I. Fodorean, cleric, care luând arcușul și acompaniat de dl Bena, ne-a cântat mai multe arii. Dl Nicodim Rusu și dl Vasile Nica, ambii sodali pantofari, au produs multă risă și volă bună, primul prin predarea buciții „Țiganul, pâinea și mlaful”, ear' cetalat cu „Jurământul pentru Sârbe de Speranță”. Dar' culmea veseliei s'a ajuns între noi, când o grupă de mici învățăcei și școlari, travestiți în costume de Țigani corturari, ne-a predat „Căzania Țiganilor”, cari hotărâre luaseră ca prin jalea la locurile competente să-și ceară preot din neamul lor mai ales, că hotărâseră să-și zidească și biserică din plăcinte și slănină.

Finalul programului l'a format compoziția „Asta-i mândra bat-o bruma” de G. Dima, executată de bravul cor al de tot bravor seminariști.

Înainte de a ne depărta s'au împărțit diplomele esponentilor esposiției industriale din toamnă. Dl prezident mulțumeste la decurșii și participanții pentru plăcerile procurate, ear' eu încântat de tot, ce-mi vizeră ochii și îmi auziră urechile, hotărâre am luat de a vesti pe această cale pe toți iubitorii noștri de înaltare, dar' cu durere, că afacerile nu-mi permit a asista la producția publică de Sâmbătă, care, nu mă îndoiuș, va aduna la un loc pe toți cei buni ai Sibiului.

Un călător.

Cronica zilei.

Sibiu, 28 Februarie n. 1903.

La fondul Dr. D. P. Barcianu, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” cu scop de a îmbia ajutoare bănești sodalilor lipsiți de lucru, birjarul Mihail Hertel dăruiește în amintirea mult regretatului Dr. D. P. Barcianu, suma de 2 cor.

Universitatea din Cernăuți. Tabla statistică a frecvenței în semestrul de iarnă 1902/903, are următoarele date: 55 teologi, 350 juriști și 105 filologi între cari din urmă 2 dame auditoare ordinare și 17 extraordinare, 11 farmaceutici și 9 hospitanți. După limba maternă au fost: 328 Germani, 145 Români, 60 Ruteni, 49 Poloni, 4 Cechi, 12 Sârbi, 8 Ruși, 2 Armeni și 4 Bulgari. După confesiune: 183 gr.-or, 2 arm. or., 97 rom. cat., 50 gr.-cat., 3 arm. cat., 22 evanghelici c. A., 244 israeliți și 1 fără confesiune.

Primăria din București și Edgard Quinet. Primăria capitalei a trimis următoarea telegramă prezidentului comitetului pentru serbările centenarului lui Edgard Quinet:

Consiliul comunal, în numele orașului București, exprimă sentimente de profundă recunoștință memoriei ilustrului amic și cetățean al națiunii române, cu prilejul serbătorii centenarului marelui geniu și om de bine Edgard Quinet.

O călătorie de studiu Redactorului ziarului „Debrezen” dl Moroz Pál jun. societatea ziaristilor unguri l'a acordat un ajutor, ca să călătorească prin comitatele locuite de Români și Sași spre a studia raporturile politice. Despre rezultatul studiilor sale va prezenta la timpul său un raport „S. D. T.” din Sibiu salută cu o vie satisfacțiune întreprinderea lui Moroz și îi asigură o primire cordială în caz când s'ar duce și la Sibiu, de care-ce Moroz nu e demănos naționalităților, ba cei mai mult în scrierile sale a luat în apărare jutele lor pretensiuni.

Lupte singeroase într-o bae de cărbuni. În Charlestona (Virginia de vest) băcișii cari s'au fost pus în gravă s'au înăderat cu cei ce lucrau. Au puzat cu puști Winchester unii asupra altora. 16 răniți.

Bivoli călcați de tren. Un tren de marfă a călcat la curba Fetești-Borcea, din România, trei bivoli, cari se aflau pe linie. Din cauza aceasta trei vagoane prin urmă au deraiat. Trenul accelerat pzoat din București a sosit la Constanța cu o întârziere de peste o oră, timp, cât a trebuit să se curețe linia.

Regele Belgiei în America. Foile din Bruxelles scriu, că regele Leopold va pleca la sfârșitul lunii April în călătorie prin America.

Un român distinș. Jurnalul „La Libre Parole” organul naționalist al Francei, aduce la informațiunile sale următoarea știre pe care ne facem o plăcere a o reproduce și în coloanele ziarului nostru: „Gingaul poet și deștonicului publicist care se află în România, dl Petru V. Grigoriu, a primit de curind crucea de cavalier al Legiunei de onoare. Toți acei cari sunose pe dl Grigoriu și pot gusta talentul său, toți acei ce știu cât de mult noul legionar este sincerul prieten al Francei, vor aproba din inimă această distincțiune”. Au mai vorbit despre această onoare acordată dl Grigoriu și marile jurnale din Paris „Le Gaulois” și „l'Echo de Paris”.

Profesorul Koch — academician. O telegramă din Paris vestește că academician francez, în locul decedatului Virchow l'a ales pe profesorul Robert Koch de membru extern.

Politica este cel mai teribil venin. În toate zilele vorbim, spunem, deșteptăm lumea că politica este unul din agenții cel mai teribili care ucid conștiințele. Astăzi vom adăoga, că și chiar aerul care-l respiră politicianul este tot așa de veninos pentru fizic după-cum politica însăși este pentru spirit.

O experiență s'a făcut cu aerul din camera franceză.

Doctorul Meslier, care reprezintă Parisul în parlament, aduce în cameră un mic tub plin de un aer curat și desinfestat cu deservire de microbi. După o gedință care ținuse șase ceasuri, el deschide tubul, lăsând ca aerul din tub să se amestece cu cel din sală. Apoi închise tubul ermetic și porni la laboratorul său, unde lua apă destilată în cantitate egală în două epruvete, apoi goi aerul din tubul cu microbi politici într-una din epruvete, pe când în cealaltă, introduce aer obișnuit. După un timp care-sare injectă apa din epruvete la câte un iepure. Iepurele căreia l'a injectase sub piele aerul curat se repezi cu vioiciune la o varză pusă dinaintea lui și o mănă. Celalalt iepure care avea aer politic în corp, căzu jos ca trântit.

Conflicte politice. Pe coridoarele parlamentului ungur discutau mai mulți deputați și fô spani maghiari despre ingrența notariilor comunali asupra alegerilor. Deputatul Râh se plângea, că notarii căi n'au făcut lui. — Minji, — nu-i adevărat! — îi strigă atunci comitele Hâmos. Din cauza asta s'a născut apoi găloavă mare între cei de față și deputatul Râh a provocat la duel pe comitele Hâmos.

Revidarea convențiunei de Geneva. Spre revidarea convențiunei din 1864 se va ține un congres la 14 Sept 1903 cu scopul de a lărgi libertatea în război a corpurilor sanitare, — a ohi rurgilor, — medicilor etc. și a hotărâi inviolabilitatea lor, apoi spre a decide ca aceste corpuri sanitare să fie datoare a se ajuta împrumutat la mântuirea răniților.

Concert militar va fi mâne, Duminec, în „Unicum” lui Kircher. Încaputul la 7½ seara. Intrarea de persoană 50 bani, cartă de familie 40 bani de persoană.

Călcăt de trăsură împăratului. Ieri după amiază M. Sa împăratul nostru mergând cu trăsura spre Schönbrunn, trăsura lui a călcat pe un biciclist, tiner de 23 ani, Carol Stuckheil. Biciclistul, volind să ocolească un sar de povară, roata bicicletei a intrat între ginele tramvaiului și așa biciclistul a căzut. Ia olanda aceea a trecut peste el trăsura împăratului. M. Sa împăratul s'a dat jos și s'a informat asupra nenorocirei. Din fericire, biciclistul a scăpat cu rane mai ușoare la picior.

O taxă de noblete Americanii au înoc ut să se îngrijească de soaria milioanei, cari fug înapre Europa cu fetele lor măritate după duci, lorzi, conți, vicont, marchizi, etc. Parlamentului statului Texas l'a fost înaintat un proiect de lege prin care acești nobili autentici sau falși, sosiți acolo, după o vânătoare de zestre, să fie supuși la o taxă proporțională cu gradul lor de noblete.

Impuscată pe scenă. O fată no stină, din România, cum și ce fată nu știm, s'juneșe mare actriță a teatrului din Varna. Zilele trecute, sârăcuța, fiindcă n'a răspuns la amorul lui Nadelof, colegul ei, acesta l'a tras câteva gloanțe chiar pe scenă.

Carambolaj de trenuri. La Bereșca (America), s'a întâmplat o groasă ciocnire de trenuri. Un tren s'a aprins. Patru impiegati postali au perit în flacări, 28 de călători au fost răniți, dintre cari nouă de moarte.

La morburii reumatice medicii folosesc cu cel mai bun succes alfa lui Zolă, de care-ce această vindecă în puține zile oare și morburii învechite. Să cepăta la farmacia lui Béa Zoltán, Budapesta și costă stica 2 cor.

Circus Barnum a ars. Circul Barnum, care se află acum în America, a fost în parte distrus de un incendiu. Pagubele se calculează la patru milioane de franci.

Cea mai mare minune a secolului nostru a fost făcută de crucea electrică dublă Nr. R. B. 86967, al cărei inventator este dl Albert Müller (Budapesta str. Vadász nr. 42/III.) și care a primit mi și mii de scrisori de recunoștință, de oare ce bolnavii folosiseră toate mijloacele posibile și numai într'un târziu au încercat cu crucea electro-magnetică, care a folosit de minune după cum adevărate următoarea scrisoare de mulțumită: P. T. d-le Müller! Nevastă mea suferă de 9 ani de dureri de cap, de gârciuri, amețea și leșina, apoi suferă de insomnie și simțea împunșături în tot corpul, de când însă am comandat crucea D-Tale electro-magnetică de sub nrul R. B. 86967 și a purtat o nevastă mea, s'a vindecat de tot. Primește sincer mulțumită, atât din partea mea cât și a nevastei mele. Cu stimă: Francisc Hlatschka, văpsitor, Budapesta, str. Gizella 42.

Tribuna Literară.

Cuvinte adevărate.

de N. Iorga.

343 pag. 8° București. Institutul „Minerva”, 6 strada regală 1903. Preț 2.50 lei.

Nu este numai suggestivă expresia fricoită, pe care dl N. Iorga a pus-o în fruntea cărții sale; ea este și foarte îndreptățită. De când s'a dedicat, o de-sinteresare absolută, scopului măreț al regenerării neamului nostru prin știință și virtute, genialul sorutător ne-a deprins să-l vedem pasionându-se totdeauna de adevăr, proclamând fără teamă convingerile sale, mărturisind cu suflet senin aole strălucite sentimente catonice, pe cari vrea să le ducă la izbândă în toate manifestățiunile vieții publice din regatul român.

Voluntul „Cuvinte adevărate” conștitue o probă lămuritoare despre chipul în care dl Iorga înțelege să muncească pentru neamul și pentru țara sa, — în afară de cariera de om al științei, căreia l'a consacrat viața. Din sferele înalte ale cercetării după adevărul științific, din limpezimea ougetării abstracte și a judecății obiective, din tihna unei atmosfere de savant pe care patimile lumii nu-l ăjung în camera sa de studiu ori în răcoarea bibliotecilor, cari îl adăpostesc, — dl Iorga își pleacă privirile agere asupra mulțimilor cari foiesc pe pământul țării sale, asupra problemelor și a pasiunilor zilei, căutând a sparge și aici calea unei gândiri drepte, unor judecăți desinteresate, unor sentimente generoase. De aceea s'au adevărate cuvintele sale; de aceea s'au învrednicit a fi păstrate posterității.

Cuprinsul volumului conștită într-o serie de articole politice, publicate (cu excepția unuia) în ziarul „Epoca” din București anul trecut. Ca să înțeleagă ori-cine motivele, cari au putut determina pe marele savant să se cobeare în arena politică de zi, citez dintr'un articol al său admirabil: „I profesie:

„Nu fac politici; n'ăștept nimio dela nimeni și nu mă tem de nimeni. Ce am, îmi ajunge, și știu că nu mi se poate lua. Pe de altă parte, m'am deprins a privi trecutul, la cunoașterea cărula luorez din tinerețe. Cel puțin astfel pot privi faptele zilnice nepărtinitor și în toată legătura lor interesantă de motive și urmări. În sfârșit, însoțitura mea scutește de orice răspundere și solidarizare pe acei ce conduc acest ziar și sunt reprezentanți de dînsul.” (pag. 19.)

„Voi încerca deci să fac aici istoria contemporană a zilei, așa cum s'ar scrie peste o sută de ani în răgaz și pace, privind o senin și de departe. Voi evita în cele mai multe cazuri chiar numele, ce nu-mi spun nimio — fixând însă, pentru a nu se uita și perde, tipurile. (pag. 19 și 20.)

Asemenea mărturisiri, venite dela o personalitate de valoare și de onestitate indiscutabilă a unui bărbat ca dl N. Iorga, dau garanția cea mai sigură despre sinceritatea lor și despre riguroasa o respectare de către cel ce le face.

Dintre cele 33 de articole, trebuie remărate mai întâi două importante studii: „În chestia evreească.” (pag. 177—264) și „Studii asupra partidului liberal.” (pag. 264—312).

Celelalte articole tratează chestiuni din politica internă și externă, ori din

viața culturală și socială a României actuale; câteva sunt dedicate Românilor din Austro Ungaria, cărora savantul profesor la poartă o simpatie deosebită.

(Va urma).

I. Se.

La Abonament lunar

pentru
Martie st. vechiu
invită
Administrația ziarului „TRIBUNA”.

Sosiți în Sibiu.

La 28 Febr. n. 1903.

Hotel „Impăratul Romanilor”: Horvathy, Glula; Rothschild, Worms; Jung, Langer, Vienna; Rosenbaum, Steinbeck, Pollak, Majinsky, Budapesta

Hotel „Meister”: Reine, Budapesta; Nagy, Timișoara; Gerosy, Brașov; Vulcu, Bulak; Olgyay, Ober-Ferlach.

Hotel „Mihail”: Teodorescu, Pitești.
Hotel „Central”: Oude, București; Bota, Drăguș; Orosi, Blaj.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Duminec, 1 Martie 1903.

La 3 ore după amiază.
„DER SCHOENE RIGO”,
opereță în 2 acte de O. M. Ziehrer.

La 7 ore seara.

„DER TUGENDRING”,
opereță fantastică în 2 acte de L. Roth.

Redactor responsabil: Ioan E. Prodan.
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Isolf Marschall.

Metasă grea „Bast”

d la f. 9.90 până la 4325 pentru stofa de o ha'nă completă. Se trimite franco și plătiți de vamă direct. Colecțiune de mostre se trimite cu returnarea poștei.

31 1—3

G. Henneberg,

fabrică de metasă, ZÜRICH.

Epitropia generală a casei spitalelor și ospiciilor Sf. Spiridon din Iași.

Nr. 00871—1903.

Anunțiu.

Se publică spre cunoștința doritorilor, că în serviciul silvic al acestei case este vacant un post de inginer silvic, cu reședința în Iași, retribuit cu trei sute de lei pe lună, diurnă și spese de ocupare.

Doritorii de-a ocupa acest post își vor înainta epitropiei până în ziua de 9 Martie viitor actele de studiu și de lucrările ce vor fi efectuate până acum; ear' din acte va trebui să se constate:

1. Că aspirantul este Român și are vîrsta dela 30—37 de ani.
2. Că posedă diploma unei școli superioare de silvicultură.
3. Că cunoaște o limbă străină: franceză, germană ori rusă.
4. Că are cel puțin cinci ani de practică în exploatarea mari de păduri; ori în ridicături de planuri, nivelment, construcțiuni și instalațiuni forestiere; ori în lucrări de împăduriri și reimpăduriri făcute de administrațiile mari agricole și forestiere.
5. Un certificat medical va trebui să dovedească, că aspirantul este astăzi sănătos și că se bucură de o constituție robustă.
6. În fine din alte certificate, ce va fi având aspirantul, va trebui să se constate, că în toate administrațiile, pe lângă care a funcționat până astăzi, a dovedit o perfect de bună conduită pe lângă o deplină aplicațiune și pricepere.

Actele, cari se vor trimite de către aspiranți, vor fi cercetate la epitropia de către o comisiune în ziua de 10 Martie 1903 și tot în aceea zi se va face și numirea aspirantului, care va proba prin acte ca într-unul din cei mai săraci condițiuni indicate mai sus; ear' actele celorlalți aspiranți li-se vor restitui.

Pentru alte lămuriri aspiranții se pot adresa prin cereri scrise la Iași tot la epitropia.

Iași, 12 Februarie 1903. 112 1—2

Locuri pentru anunțarea înmormântărilor, de unde se execută imediat tot, se află în str. Cisdădiei nr. 18, str. Sării nr. 37 și str. Weininger nr. 1.